

Ramonda serbica

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke naam *Ramonda serbica* werd in 1874 gepubliceerd door de Servische botanicus Josif Pančić. Het geslacht *Ramonda* is vernoemd naar de Franse botanicus en geoloog Louis Ramond de Carbonnières (1755–1827), een pionier in de studie van de Pyreneeën. De soortnaam *serbica* is een geografisch epitheton en betekent 'van Servië', verwijzend naar de locatie waar de plant voor het eerst werd ontdekt in de buurt van Niš. De plant staat in Servië en daarbuiten ook bekend als de 'Servische Ramonda' of 'Servische Fenixbloem' vanwege zijn bijzondere vermogen tot anabiose (wederopstanding).

Taxonomie

Ramonda serbica is een paleo-endemische en tertiaire relictsoort die deel uitmaakt van de familie *Gesneriaceae*, een familie die in Europa zeldzaam is en vooral in tropische gebieden voorkomt.

- Rijk: *Plantae*
- Orde: *Lamiales*
- Familie: *Gesneriaceae*
- Geslacht: *Ramonda*
- Soort: *Ramonda serbica*

Synoniemen

Het meest bekende synoniem, dat soms in oudere literatuur of in gespecialiseerde kringen wordt gebruikt, is *Chaixia serbica* (Pančić) O.Schwarz. Er zijn ook infraspecifieke synoniemen beschreven, zoals *Ramonda serbica* f. *longipetiolata* Gajić.

Variëteiten en cultivars

Ramonda serbica is, net als de nauw verwante *R. nathaliae* en *R. myconi*, vooral bekend als een botanische soort en kent weinig benoemde cultivars in de siertuin. De variatie binnen de soort betreft voornamelijk natuurlijke vormen met kleine morfologische verschillen. Er wordt melding gemaakt van *Ramonda serbica* f. *longipetiolata* als een heterotypisch synoniem, wat duidt op een vorm met langere bladstelen. Door de genetische variabiliteit in de zones waar de plant samen voorkomt met *R. nathaliae* (sympatrie), kunnen echter hybride vormen ontstaan.

Familie

De plant behoort tot de familie *Gesneriaceae* (Gesneriafamilie). Dit is een zeldzame familie in de gematigde zone van Europa, waarvan de meeste soorten tropisch of subtropisch zijn.

Hoogte

De plant is zeer laagblijvend en groeit als een bladrozet. De rozet zelf is slechts enkele centimeters hoog, met de bladeren vaak niet hoger dan 5 centimeter. De bloemstelen zijn rechtopstaand en reiken tot ongeveer 10 centimeter.

Bloemkleur

De bloemen zijn vlak, schotel- tot stervormig en hebben meestal vijf of zes bloemblaadjes (soms vier). De kleur is lilablauw tot lichtlila of violet, met een geel centrum of een ring van gele vlekjes rond het centrum.

Bladkleur

Het blad is donkergroen en vormt een dichte, platte rozet. De bladeren zijn ovaal tot omgekeerd eirond, getand aan de randen en hebben een ruwe, vaak gerimpelde textuur en een fluweelachtige beharing. De plant is semi-wintergroen en behoudt zijn bladeren.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Ramonda serbica* valt in het voorjaar, doorgaans van april tot mei, soms uitlopend tot juni, afhankelijk van de hoogte en de klimatologische omstandigheden.

Standplaats

Ramonda serbica is een lithofyt, wat betekent dat hij op stenen groeit. De plant groeit het beste in schaduwrijke, vochtige rotsspleten, kloven en ravijnen, vaak op steile, noord- of noordwestelijk georiënteerde kalkstenen hellingen. De plant is extreem gevoelig voor direct zonlicht.

Herkomst

De soort is endemisch voor de Balkan en komt van nature voor in een beperkt gebied van de westelijke Balkan, met inbegrip van Albanië, Bulgarije, Griekenland en met name Servië (vandaar de soortaanduiding). Het is een relict van de tertiaire flora.

Soort gewas

Het is een kruidachtige, overblijvende, 'wederopstandingsplant' (*resurrection plant*). Dit betekent dat de plant extreme droogte en volledige uitdroging kan overleven door in een staat van anabiose te gaan en weer 'tot leven te komen' zodra deze opnieuw wordt bewaterd.

Vermeerderingswijze

Vermeerdering vindt plaats door zaad of door het delen van de bladrozetten. Het zaad is fijn en vereist een goed doorlatende, rotsspleetachtige omgeving om te kiemen. De vegetatieve deling van de wortelstok of de rozet is de meest gebruikelijke methode voor kwekers.

Klimaatzone

Ramonda serbica is een alpiene plant en is goed winterhard. De plant verdraagt temperaturen tot ongeveer -25°C. Ze is geschikt voor USDA hardheidszones 5 tot 8, maar vereist specifieke, koele en schaduwrijke groeiomstandigheden.

Insecten

De bloemen van *Ramonda serbica* worden bezocht door bestuivende insecten, voornamelijk bijen en andere kleine insecten. De plant wordt over het algemeen als bijvriendelijk beschouwd vanwege de open bloemstructuur.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Bronvermelding

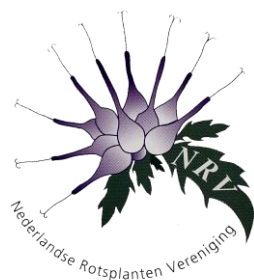
<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:382358-1>

https://en.wikipedia.org/wiki/Ramonda_serbica

<https://www.frontiersin.org/journals/plant-science/articles/10.3389/fpls.2022.873471/full>

<https://gesneriads.info/genera/ramonda-serbica/>

<https://www.serbiashop.com/en/article/what-is-the-serbian-ramonda-symbol-of-the-rebirth-of-serbia-teya-is-singing-about>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Ramonda</i> (vernoemd naar L. Ramond de Carbonnières); <i>serbica</i> (van Servië).
Taxonomie	<i>Rijk: Plantae, Orde: Lamiales, Familie: Gesneriaceae, Geslacht: Ramonda, Soort: Ramonda serbica</i>
Synoniemen	<i>Chaixia serbica</i> (Pančić) O.Schwarz
Variëteiten en cultivars	<i>Ramonda serbica</i> f. <i>longipetiolata</i> (een natuurlijke vorm), weinig cultivars bekend.
Familie	<i>Gesneriaceae</i> (Gesneriafamilie)
Hoogte	5 tot 10 centimeter (bloemstelen)
Bloemkleur	Lilablauw tot lichtlila of violet, met geel centrum
Bladkleur	Donkergroen, ruw, gerimpeld, semi-wintergroen
Bloeiperiode	April tot mei (soms juni)
Standplaats	Schaduwrijke, vochtige rotsspleten, kalkstenen kliffen.
Herkomst	Endemisch voor de Balkan (Albanië, Bulgarije, Griekenland, Servië).
Soort gewas	Kruidachtige, overblijvende, 'wederopstandingsplant' (<i>resurrection plant</i>), lithofyt.
Vermeerderingswijze	Zaad, deling van de bladrozetten.
Klimaatzone	USDA zone 5 tot 8.
Insecten	Trekt bijen en andere kleine bestuivende insecten aan.